



Alvesta  
kommun

Alvesta kommun

# Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatjämningsreserv

PROGRAM PLAN POLICY **RIKTLINJER**

Beslutat av: Kommunfullmäktige, § 137  
Beslutsdatum: 2022-11-29.  
Gäller från och med: 2022-12-01  
Giltighetstid: Dokumentet ska fastställas på nytt, eller vid behov revideras, senast i december inför ny mandatperiod  
Dokumentet gäller för: Alla nämnder och styrelser  
Ansvarig för uppföljning: Kommunledningsförvaltningen, ekonomiavdelningen  
Diarienummer: KS 2022-00419



# Alvesta kommuns styrdokument

Våra styrdokument kan vara av två huvudtyper, aktiverande och normerande. Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling och anger på så sätt hur vi ska agera för att nå ett visst resultat. Normerande dokument reglerar befintlig verksamhet och talar om hur vi ska förhålla oss till en given situation.

## Aktiverande

Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling. De förklarar vad vi vill åstadkomma och utformningen av uppdraget.

**Program** – Anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar.

**Plan** – Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

## Normerande

Normerande dokument berör hur vi utför befintlig verksamhet, till skillnad från aktiverande vars uppgift är att bryta nya vägar.

**Policy** – Anger kommunens principer eller inriktning i en viss fråga.

**Riktlinjer** – Anger absoluta gränser och ska-krav.



## Innehållsförteckning

<b>1 Inledning.....</b>	<b>3</b>
1.1 Syfte med denna riktlinje.....	3
1.2 vem omfattas av riktlinjen?.....	3
1.3 Bakgrund .....	3
<b>2. Riktlinje för god ekonomisk hushållning .....</b>	<b>4</b>
2.1 Värdering av god ekonomisk hushållning för ekonomin och verksamheten.....	4
<b>3. Riktlinje för resultatutjämningsreserv (RUR).....</b>	<b>6</b>
3.1 Vägledande principer .....	6
3.2 Lokala regler i Alvesta kommun .....	6
3.3 Avsättning .....	6
3.4 Disponering .....	7



# 1 Inledning

## 1.1 Syfte med denna riktlinje

Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagen besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen och sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, det vill säga kommunala bolag i kommunkoncernen. God ekonomisk hushållning är en viktig del i den hållbara utvecklingen. Riktlinjerna anger ett långsiktigt och strategiskt perspektiv på verksamhet och ekonomi som sträcker sig längre än budgetperspektivet på ett eller tre år. Denna riktlinje är därför vägledande när god ekonomisk hushållning beslutas i Alvesta kommuns budget. Den ekonomiska ställningen och utvärdering av god ekonomisk hushållning sker i förvaltningsberättelsen i delårsrapport och årsredovisning.

Av kommunallagen framgår också att om en kommun har beslutat sig för att använda resultatutjämningsreserv (RUR) så ska riktlinjerna också omfatta hanteringen av den.

Lagrum: Kommunallagen (2017:725) 11 kap. och Lag om kommunal redovisning och bokföring (2018:597) 11 kap.

## 1.2 vem omfattas av riktlinjen?

Denna riktlinje gäller efter beslut av kommunfullmäktige. Nämnder och styrelser måste förhålla sig till riktlinjerna så att verksamheten över tid bedrivs ändamålsenligt och bidrar till en hållbar utveckling och en god ekonomisk hushållning ur ett helhetsperspektiv.

## 1.3 Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, det vill säga kommunala bolag i kommunkoncernen.

God ekonomisk hushållning kännetecknas enligt lagstiftningen av att en kommun inte bör förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov. Det kommunala balanskravet innebär att det i grunden ska råda balans mellan utgifter och inkomster. Lagen har utformats så att det är upp till varje kommun att definiera innebörden av god ekonomisk hushållning. För att få till stånd en sådan definition på lokal nivå krävs att mål tas fram kopplat till god ekonomisk hushållning.

För att bedöma huruvida Alvesta kommun uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning måste resurserna ställas mot kommunfullmäktiges beslutade vision (KF 2015 § 93) som är



utgångspunkten för de beslutade inriktningarna och Styrmodell för styrning och ledning (KF 2020 § 49). Visionen och inriktningarna har sin grund i och utgår från de mål och perspektiv som finns i Agenda 2030. Detta styrdokument kompletterar dessa beslut genom att slå fast de långsiktiga finansiella målen.

## 2. Riktlinje för god ekonomisk hushållning

### 2.1 Värdering av god ekonomisk hushållning för ekonomin och verksamheten

Riktlinjerna anger ett långsiktigt och strategiskt perspektiv på verksamhet och ekonomi som sträcker sig längre än budgetperspektivet på ett eller fyra år. God ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Kortsiktiga finansiella mål och verksamhetsmål för budgetåret och planåren beslutas i samband med den årliga budgetprocessen. Värdering av god ekonomisk hushållning görs i samband med delårsrapport och årsredovisning.

Principen för det finansiella perspektivet är att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation har förbrukat. Principen för verksamhetsperspektivet innebär att kommunen ska bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. De ekonomiska medlen utgör en restriktion för verksamhetens omfattning.

#### 2.1.1 Långsiktiga finansiella mål

**Resultatet ska uppgå till minst 2 procent av skatter, kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag över en rullande femårsperiod.**

En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande intäkter och kostnader. Verksamhetens nettokostnader bör inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och generella statsbidrag. Genom att inte förbruka alla intäkter i den ordinarie verksamheten skapas förutsättningar för att finansiera investeringar, betala räntor på lån samt för att klara oförutsedda kostnader. En förutsättning för en ekonomi i balans är en god budgetföljsamhet i verksamheterna. Det som i huvudsak är avgörande för hur stort resultat en kommun bör ha är vilket investeringsbehov kommunen har för att klara både att värdesäkra befintliga anläggningar och att möta framtida expansionsbehov. När investeringsbehovet är stort förutsätts högre positiva resultat om kommunkoncernen inte ska behöva öka sin skuldsättning allt för mycket. Med en resultatnivå på två procent bidrar Alvesta kommun till en god soliditet.

**Soliditeten ska vara stark.**

Soliditeten beskriver kommunens och koncernens ekonomiska styrka på lång sikt. Soliditeten mäter kommunens och koncernens förmögenhet och visar hur stor del av tillgångarna som betalats genom driftsöverskott. Soliditeten påverkas av investeringsvolym, upplåning och resultatutveckling. Soliditeten anger hur stor del av de totala tillgångarna som finansieras med eget kapital och skildrar därmed kommunkoncernens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. En hög soliditet innebär låg finansiell risk medan en låg soliditet kan innebära en hög risk för verksamheten. Värdering av soliditeten vid bedömning av god ekonomisk hushållning görs i relation till egen historisk soliditet, kommunerna i regionen, kommunsveriges och koncernsveriges soliditet.

**Självfinansieringsgraden av investeringar ska över en rullande 10-årsperiod uppgå till 100 procent.**

Kommunen måste ha kontroll över om det föreligger några risker som kan påverka kommunens resultat och ekonomiska styrka. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Här analyseras likviditet, låneskuld, pensionsåtagande och borgensåtagande. Utrymmet för nya investeringar är beroende av årets resultat. Höga investeringsvolymerna i kombination med låga resultatnivåer ger en ökad skuldsättning som över tid leder till långsiktigt minskad finansieringsförmåga och en ökad finansiell risk. I samband med att det årliga budgetbeslutet bör med andra ord dessa två inriktningar värderas som en helhet. Alvesta kommun kommer att ha en hög investeringsutveckling, som har sin grund i demografi, vilket gör att det kan bedömas som rimligt att en del av finansieringen sker via upplåning. Kommunens investeringsnivå inom den skattefinansierade verksamheten exklusive exploatering ska långsiktigt vara självfinansierade, det vill säga att självfinansieringsgraden av investeringar långsiktigt ska vara 100 procent. Kortsiktigt kan den enstaka år vara lägre men inte lägre än 50 procent. För kommunkoncernen görs motsvarande bedömning av låneskuld och självfinansieringsgrad.

**2.1.2 Långsiktig god ekonomisk hushållning för verksamheten**

Alvesta kommunkoncerns verksamhetsmässiga mål ska utgå ifrån kommunens vision och kommunövergripande inriktningar. Visionen och inriktningarna har sin grund i och utgår från de mål och perspektiv som finns i Agenda 2030. Kommunfullmäktige fastställer årligen en fyraårsplan med särskilda uppdrag tillsammans med nämndernas utvecklingsmål. För bolagen beslutas särskilda ägardirektiv.

God ekonomisk hushållning förutsätter att verksamheten ryms inom de ekonomiska ramarna. Många verksamheter regleras dessutom av lagar, förordningar och nationella mål. Under året kan verksamheter bli mer omfattande än planerat. Om det finns en risk att ramarna inte håller måste resurser omfördelas, vilket kan motivera revideringar av målen. Utvärdering av dessa



ger också sammantaget en grund för bedömningen av god ekonomisk hushållning i delårsrapporten och årsredovisningen.

## 3. Riktlinje för resultatutjämningsreserv (RUR)

### 3.1 Vägledande principer

Syftet med resultatutjämningsreserven (RUR) är att skapa möjligheter att utjämna det balanserade resultatet över en konjunktursvängning och skapa större stabilitet för verksamheterna. Reservering/avsättande till och användande av RUR sker i en balanskravsutredning.

### 3.2 Lokala regler i Alvesta kommun

I Alvesta kommun används principen om fem års medeltal vid beräkning av det ekonomiska resultatmålet. Det innebär att vid budgetbeslut tas förutom budgetåret och de tre planåren även hänsyn till innevarande års prognostiserade resultat och föregående års verkliga resultat. Genom detta förfaringsätt kan år med goda resultat balansera fem år då skatteintäkterna budgeteras bli svagare.

Att tillämpa lagrummen för resultatutjämningsreserv tillsammans med nuvarande regler kan innebära att ett överskott används två gånger. Även investeringsvolymerna behöver vägas in när bedömning görs av god ekonomisk hushållning. För att kunna egenfinansiera investeringar krävs ett positivt resultat som tillsammans med avskrivningar inte överskrider årets investeringar. Om avsättning till resultatutjämningsreserv tillämpas samtidigt som stora investeringar görs, innebär en ökad upplåning. Med hänsyn till ovanstående bör stor försiktighet tillämpas vid såväl avsättningar som disposition så länge det rullande femårsresultatet används.

### 3.3 Avsättning

Avsättning till en resultatutjämningsreserv kan göras i enlighet med kommunallagens regler och beslut som följer:

- Den del av årets resultat som efter balanskravsutredning, överstiger 1 % av skatteintäkter och statsbidrag får avsättas till resultatutjämningsreserven. Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, får det resultat som överstiger 2 % avsättas. Vid uträkning av



avsättningen utgör balanskravsresultatet, som det definieras i Lag om kommunal redovisning, grund för beräkningen.

- Eventuell avsättning beslutas i samband med bokslut.
- Avsättning får bara ske förutsatt att det möjliga utrymmet för avsättning inte används eller kommer att användas för beräkningar av framtida budgetutrymme.

### 3.4 Disponering

Medel från RUR kan användas om följande kriterier är uppfyllda:

- Förändringen av årets underliggande skatteunderlag i riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren (enligt Sveriges kommuner och regioners beräkningar) och skatteintäkterna minskat som en följd av detta.
- Balanskravsresultatet är negativt.
- Konjunkturedgången är kortvarig (max två år). Vid längre perioder ska kommunen vidta åtgärder för att uppnå de ekonomiska målen.
- Disposition inte sker för att sänka utdebiteringen.